פרת חטאת פרק ארבעה עשר זבחים קיח.

ורבי יהודה. דאמר ימיד נמי מקריב חובות בגדולה אמר לך מי כתיב היאך דממעטו ימיד מהקרבת חובות מעטיעו כתיב [ז]: **אלא לרבי יהודה מה כתיב אים.** ואי לאו למעוטי אף מנמה גדולה אתא למה לי דכתיב אים נכתוב כל היאך בעטיעו וכיון דבעטיעו הייגו [ח] קטנה פטיעה דאים הוא דמימעטיע דהא לבור לא מקריבי כה: **להכשיר את הור.** לעבודת במה: **זר מוזרק הכהן נפקא לן.** לקמן בפירקין דכתיב (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד כהן פתח אהל מועד ואין כהן בנמה אלא אפי' זר ואפי' עבד הכי דרש ליה בתורת כהנים [ט]: **חכמים היינו תנא קמא.** דגנן בתרלאי היינו דגנן קמאי דהא אינהו נמי הכי אמרי ליחיד לא קרבו אלא עולות ושלמים ולבור קרבי [נמי חובות] דהא מאים נפקא להו מיעוטא [טו]: **קרבו נסכים במדבר אינה ביניהו.** לדגנן קמאי לא קרבו נסכים במדבר ועולה ושלמים גרידא בלא נסכים קא [יא] גמרי דקרבי בנמה דבמדבר לא קרבי כלי [יב] תנאי דפרשת נסכים (במדבר טו) להעטיעה נסכים במשכן שילה אתא לאחר ירושה וישיבה כדאמרן בהשוחט (לעיל קיא.). ודגנן בתרלאי לטעמיי אתו [יג] מדתנן משנה ימיד כל שהלבור מקריבין בהאל מועד שבמדבר מקריבין בגלגל למה להו למיתני הא רבי יהודה נמי לבור כוותייהו קאמר והכי איבעי להו למימר כאן וכאן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים אלא לטעמיי אדרבנן קמאי אתו ואמרי כל שהליבור בריבין להקריב (יד) מקריבין בהאל מועד שבמדבר מקריבין בהאל מועד שבגלגל ולטעמיי נסכים אתו ולמימר דקרבו במדבר לבור וליחיד וכן בגלגל (כ) לשמי [טו] הבמות ולמאן [כ] דאים ליה קרבו במדבר אית ליה דקרבו בבמת יחיד בגלגל דכי תנאו לא אתא אלא להטעיעה נסכים לבמה קטנה דהא בגדולה כבר היו בריבין: **פטיעה.** דבעו למיעבד פסח: **ערל.** שנטמא במת מקבל הזאה וטיהר מטומאת מת ליגע בקדשים וליף מהכא דכתיב (יהושע ה) ויעשו את הפסח בגלגל דמשמע שעשאוהו כהלכתו במילה בטהרה [א] וריבון ערלים היו במדבר דכתיב (שם) לא מלו ומתרינן בינמות (פא.): בעשרה בניסן שעברו את הירדן לא מהול משום מולשא דאורתא אלא בחד בני הוא דמהול ואשמעה דעמלי מתים שהיו [בב] בהם שהרי רובן עמלי מתים היו שמתו אבותיהם כל אדרבעים שנה במדבר וטומאה בהם ואם לא קבלו הזאה וטהרו בערלותן אין להם שהות להזות לריך להפרים [בג] שלשה ימים בין הזאה להזאה רביעי חמישי ושני וכאן אי לא הזו עד יום אחד עשר בניסן הזאה ראשונה לאחר שמלו הו לא מטי זמן הזאה שניה עד יום חמשה עשר ובינמות איתיה להא דרבי יוחנן בפרק הערל (דף פא.): **ופסרגם** [בד] **מפניך.** דקתני חובות הקבוע להם זמן קרבו בגדולה: **בעולה.** כגון עולות של תמידין ומוספין [בה] לבור קרבו בה [אבל] חטאות הקבוע להם זמן כגון שעירי הרגלים של לבור לא קרבו בה: **דאי בחטאת.** דאי חובות הקבוע **איכא.** ליקבע כיולא בה בקטנה ועל כרחיך מתניתין [בו] קמ"ל דלא קרבו לר"ש בגדולה לבד מפסחים אלא חובות שיש כיולא בהן נדבה מדקתני אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן ואי ס"ד כל חובות הקבוע להם זמן קאמר פסחים דקתני למה לי הכי הוה ליה למימר אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא חובות הקבוע להם זמן והוו להו פסחים בכלל אלא ה"ק אלא פסחים שקרבו בגדולה ולא קרבו בקטנה כלל ושאר דברים שקרבו כאן וכאן אין מילוק בהן אלא שכזו לא קרבו אלא נדבות וכזו קרבו אף חובות הקבוע להם זמן: **ונוקמה נמי במנחה.** דמשכחת לה כאן [בז] מנחת נדבה בקטנה ובגדולה עודפת מנחת חביתין שהיא חובות [בח] **כר אהבה אין מנחה בבמה.** דזבחים כתיב [בט] וכשלמי לבור דעלרת ליכא לאוקמה משום דשלמי במה קטנה לא דמי להו שאלו קדשי קדשים ואלו קדשים קלים: **מגה"מ.** דבית אבנים למטן ויריעות לגג: **ויטע משכן שילה אהל שכן כאדם** [בט]: **דשמר לך.** משמתאו אל המנוחה קאי קרא:

ולו

ורבי יהודה אמר לך כי כתיב הישר (בעיניו) [א] הוא דכתיב אבל בבמה גדולה אפילו חובות נמי ליקרוב אלא הא כתיב איש לאו למימרא דאיש ישרות הוא דליקרוב הא חובות לא ליקרוב כי כתיב איש להכשיר את הזר זר [ב]מזורק הכהן את הדם על מזבח ה' נפקא מהו דתימא ליבעי קדוש בבורות כמעיקרא קא משמע לן. חכמים היינו תנא קמא אמר רב פפא [ג]קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו: אמר מר רבי שמעון אומר וכו': מ"ט דרבי שמעון דכתיב [ד]ויעשו [ה] בני ישראל את הפסח בגלגל פשיטא אלא [ו] הא קמ"ל דחובות בעין פסח הוא דקרב הא לאו כעין פסח לא קרב ואידך מיבעי ליה לכדרבי יוחנן [ז]דא"ר יוחנן משום רבי בנאה [ח]ערל מקבל הזאה תני תנא קמיה דרב אדא בר אהבה [ט]אין בין במה גדולה לבמה קטנה [י]אלא פסח [יא] וחובות הקבוע להן זמן [יב] (א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנא ליה א"ל אסמייה) א"ל תתרגם מתניתך בעולת חובה דאיכא עולת נדבה דאי [יג] חטאת יחיד הוא חובות דקביע ליה זמן מי איכא ולוקמה במנחת חובה דהא איכא חביתין קא סבר [יד]אין מנחה בבמה: באו לשילה וכו': מנא הני מילי א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [טו]כתוב אחד אומר [ז]ותביאהו בית ה' שילה [יז] וכתוב אחד אומר [ח]ויטש (את) משכן שילה [יח] אהל שכן באדם וכתיב [ט]וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר הא כיצד [י]לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן [יא] והיא היתה מנוחה: קדשי קדשים מנא הני מילי [יב] א"ר אושעיא דאמר קרא [יג]השמר לך פן תעלה עולותיך [יד]בכל מקום אשר (אתה) תראה בכל מקום אשר [טו] תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה אימא בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה אבל אתה זובח בכל מקום שתראה [טז] א"ר ינאי אמר קרא [יז]שם תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חמא [יח] אמר אמר קרא דשמעתא ומתרגם מתניתך בעולה דליכא עולת נדבה ונדבות דיחיד קרבו והוי דומיא דפסח דלי בחטאת חטאת נדבה מי איכא דמשכחת ליה חטאת דיחיד דאילו חובות דיחיד לא קרבו לא עולות ולא חטאות ופריך ונוקמה במנחה דאיכא חביתים ומשני אין מנחה בבמה וא"ת ונוקמה בשלמים כגון כבשי עלרת דהא דאיכא לא קרבו חובות דיחיד לרבי שמעון כמו לר"מ ורבנן והכי פירושו דשמעתא ומתרגם מתניתך בעולה דליכא עולת נדבה ונדבות דיחיד קרבו והוי דומיא דפסח דלי בחטאת חטאת נדבה מי איכא דמשכחת ליה חטאת דיחיד דאילו חובות דיחיד לא קרבו לא עולות ולא חטאות ופריך ונוקמה בשלמים ומשני אין מנחה בבמה וא"ת ונוקמה בשלמים כגון כבשי עלרת דהא איכא לא מנחה בבמה גדולה לא קרבו חובות דיחיד לרבי שמעון כמו לר"מ ורבנן והכי פירושו ושלמי יחיד קדשים קלים ולא משכחת ליה בהן ביחיד [יט]:

ורבי יהודה אמר לך כי כתיב הישר (בעיניו) [א] הוא דכתיב אבל בבמה גדולה אפילו חובות נמי ליקרוב אלא הא כתיב איש לאו למימרא דאיש ישרות הוא דליקרוב הא חובות לא ליקרוב כי כתיב איש להכשיר את הזר זר [ב]מזורק הכהן את הדם על מזבח ה' נפקא מהו דתימא ליבעי קדוש בבורות כמעיקרא קא משמע לן. חכמים היינו תנא קמא אמר רב פפא [ג]קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו: אמר מר רבי שמעון אומר וכו': מ"ט דרבי שמעון דכתיב [ד]ויעשו [ה] בני ישראל את הפסח בגלגל פשיטא אלא [ו] הא קמ"ל דחובות בעין פסח הוא דקרב הא לאו כעין פסח לא קרב ואידך מיבעי ליה לכדרבי יוחנן [ז]דא"ר יוחנן משום רבי בנאה [ח]ערל מקבל הזאה תני תנא קמיה דרב אדא בר אהבה [ט]אין בין במה גדולה לבמה קטנה [י]אלא פסח [יא] וחובות הקבוע להן זמן [יב] (א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנא ליה א"ל אסמייה) א"ל תתרגם מתניתך בעולת חובה דאיכא עולת נדבה דאי [יג] חטאת יחיד הוא חובות דקביע ליה זמן מי איכא ולוקמה במנחת חובה דהא איכא חביתין קא סבר [יד]אין מנחה בבמה: באו לשילה וכו': מנא הני מילי א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [טו]כתוב אחד אומר [ז]ותביאהו בית ה' שילה [יז] וכתוב אחד אומר [ח]ויטש (את) משכן שילה [יח] אהל שכן באדם וכתיב [ט]וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר הא כיצד [י]לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן [יא] והיא היתה מנוחה: קדשי קדשים מנא הני מילי [יב] א"ר אושעיא דאמר קרא [יג]השמר לך פן תעלה עולותיך [יד]בכל מקום אשר (אתה) תראה בכל מקום אשר [טו] תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה אימא בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה אבל אתה זובח בכל מקום שתראה [טז] א"ר ינאי אמר קרא [יז]שם תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חמא [יח] אמר אמר קרא

מסורת הש"ס

(א) ע' ספרי ראה סה. (ב) [לעיל קיא. וש"נ קידושין לז:]. (ג) יומא עא: ירושל' פסחים פ"ח. נזיר פ"ח ה"א, וע' פסחים שם ה"ו. (ד) מגילה ט: ע"ש, ע' ירושל' מגילה פ"א ה"א. (ה) [לעילקיג.]. (ו) ירושל' שם ה"ב. (ז) אחרי פ"ט ה"ז. (ח) ע' ב"ב צג:. (ט) ויקרא יז ה. (י) וע' תו' מנחות מו. ד"ה דרחמנא.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קרבו נסכים וכו' כל שהלבור ביחיד לבריבין בהאהל מועד כל"ל וחיבת מקריבין נמחק: (ב) באא"ד יקן בגלגל בשעת הכמות:

שינויי נוסחאות

א) ל"ל אבעייני. הגר"ח. ב"ש. וכ"ה בכ"י ובש"נ. ל"ל כי כתיב הישר בעיני בבמה קטנה הוא דכתיב. כ"י ש"נ: ב) בקרא כתיב ויחנו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח הגר"ח. וכ"ה בכ"י ש"נ: ג) אלא לאו הא קמ"ל. ש"מ: ד) ל"ל פסחים. ש"מ: ה) בכה"ז מיתה חתיכת שבסוגריים, וכ"ג גרסת רש"י וחוס'. וכל"ל הכיל גירסת קפדים ישים א"ל דאמר לך מני ר"ש דאמר אף עבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן פנ"ל [פי' מקדמני לאין כיון משמע דמשכחת כגמא יחיד חובות יחיד הקבוע להן זמן ולקמן אלא קרבי בגמה ימיד, ועל זה פריך ומי משכחת ביחיד חובות הקבוע להן זמן]. א"ל אסמייה [פי' לפמריה לחובות יחובות הקבוע להן זמן" מתמניתא] א"ל לא תסמייה ותתרגם מתניתך בעולת חובה דאיכא עולת ראיה [פי' דמלינו בשיר ביחיד חובות הקבוע להן זמן כגון בעולת ראיה. אבל בחטאת לא מלינו בשיר ביחיד הקבוע לה זמן דאי בחטאת חובה יחיד דקבוע ליה זמן מי איכא הכי. והא דפריך אתיב מתנתת חביתין פי' בקר"ל מעוט דהי מוקב ליחיד הוא הכה"ג יקבע לה זמן. ועפ"ש בדברי הגמ"ר ומאחר מפרשים. וגי' ר"ל ומכ"ר א"ל דאמר לך מני ר' שמעון היא דאמר אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן תתרגם מתניתך בעולה דאיכא עולת נדבה [ובכ"ל דאיכא הא והא] דאי בחטאת חטאת נדבה מי איכא דליקבה נמי במנחה דהא איכא חביתין בר. ומתפרשת כפרש"י וחוס': ן) ל"ל דאי חטאת חטאת נדבה מי איכא. [עכ"ל וכן נוסי' ש"ל]. וכן נוסי' רש"י יעי' בלות שלמה: ז) בש"מ נוסף אלמא בית הוא. וכ"ה בכ"ל ויבלקטו [וכ"ה בכ"מ ול' אך בשנים קלת]: ח) בתה"ר ובש"מ נוסף אלמא אהל הוא. והמיגות שתה"ר עד הא כיצד. מחקן הש"מ וכן לית בכ"ל ויבלקטו: ט) מלמעלן: קדשים קלים [בכ"ל ול' ומעשר שני] בכל הדוראה: מנא הני מילי כל"ל. דמשלר נמחק. [ש"מ]: י) בתה"ר וש"מ נוסף א"ר אלעזר: יא) ל"ל שאתה רואה [ש"מ]: יב) ל"ל הנא [ש"מ]: יג) בתה"ר וש"מ נוסף אבמה קטנה שהיא לפניו בכל אשר יבחר. אבל בגדולה אף היחיד מקריב חובות: יד) היינו במה קטנה ש"מ: טו) בתה"ר וכ"מ נוסף ואשכחן בהדיא דעשו פסחים בגלגל: טז) קאמרי דקרבי בבמה גדולה כל"ל ציון. [ש"מ]: יח) ל"ל וקרא דכי תבואו [ש"מ]: יח) בכ"מ מוחק תיבת מקריבין. וכ"ה בכ"מ. ובש"מ נרשם ליה. ולהלן נרשם ומקריבין. וכ"ה בכ"מ: ט) בשתי [בתה"ר. ד"ה ובש"מ]: כ) ל"ל דלמאן [ש"מ]:

בא) ובטהרה [בש"מ ובש"מ]: **בב)** ל"ל הוי [ש"מ]: **בג)** ל"ל להפרים בין הזאה ג' רביעי וכו': **בד)** ל"ל תתרגם [ש"מ]. ושי' כלות ה: **בה)** ל"ל ומוספי [ש"מ]: **בו)** כאן וכאן כל"ל [ש"מ]: **בח)** חובת הקבוע לה [ש"מ]: **בט)** בש"מ הוסף שיטו דאיקרי אהל: **ל)** אלא חובות שיש [ש"מ]: **לא)** ל"ל נדבה [באתיים]: **לב)** ל"ל ולא [ש"מ]: **לג)** כו' אע"ג דלא איירי התם כו' כל"ל [ש"מ]: **לד)** ל"ל לא על חנם [ש"מ וחיים]: **לה)** חובת כן נמחק [ש"מ]: **לו)** ל"ל ביחיד [ומיכת ביה נמחק] [ש"מ]. ל"ל כיוצא בו [חיים]:

עין משפט נר מצוה

כח א מי' פ"ח מהלכות פרה מזומה הלכה ג: **ב** מי' פ"ח מהלכות קרבן פסח הלכה ג: **כט ג** מי' פ"ח מהלכות בית המחירה הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ויקרא יז, ו
2. וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ: יהושע ה, י
3. וְהִצְעֵלוּהוּ עִמָּה בְּאֹשֶׁר גְּמֻלֹתוֹ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וְהֹבִאוּהוּ בֵית יְהוָה שִׁלֹו וְהַנַּעַר נַעַר: ש"א א, כד
4. וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלֹו אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם: תהלים עח, ס
5. וַיִּרְצָא נַחֲלָתוֹ מִקֶּלֶס וַיִּזְרֹד בְּגֹרוֹת מָיִם: תהלים עח, נט
6. הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: דברים יב, יג
7. כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָּ: דברים יב, יד

מוסף רש"י

קרבו נסכים במדבר. דאהל מועד שבמדבר כל מקריבים שנה (לעיל קיא.) **ערל מקבל הזאה.** עבל יטבילנו מטומאתו וכשיטמאל אינו צריך לחזור ולהזות ואוכל בקדשים ולא תמריגן האלם ערלות לא שמה הזאה (נבמות עא.) אין בין במה גדולה. אין הפרש בשמה היתר הבמות בין במה גדולה, זה מוצא של משה בשדי בנוב ובגבעון, לבמה קטנה. מוצא של יחיד שבל יחיד ויחיד עשה במה לעלמו (מגילה ט.) אין מנחה בבמה. חוצה אמר שלמים לה' אתם, ולאיקתמן לעיל (דף קו:) נהלו קרא בקדשים שבקשיקן בשמת היתר במות, וכתיב אתם מיעטת, אלמא יחיד הוא דהוי שהני בהו ולא מנחת (לקמן קיט.):

ליקוטים

אבל אתה אוכל במקום שאתה רואה. פי' ולא מיירי אלא בשילה. ראי בירושלים לפנים מן החומה ובנוב ובגבעון בכל ערי ישראל ובגלגל בכל מקום בבמדבר במחנה ישראל, אלא ודאי על שילה קאמר. (מפסף מ"ל)

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com